Rok VIII. Nr. 1.

DZIENNIK URZĘDOWY

Wydziału Oświecenia Publicznego

Województwa Śląskiego

KATOWICE. 15. stycznia 1931.

Pozycja TREŚĆ: Strona

Rozporządzenia i okólniki.

Poz. 1.

Śląski Urząd Wojewódzki
L.: O. P. III—3709/2. Katowice, dnia 19. grudnia 1930 r.

Rozporządzenie
Wojewody Śląskiego
z dnia 19 grudnia 1930 r.
wydane w porozumieniu z Radą Wojewódzką w sprawie opłat szkolnych w państwowych, miejskich i komunalnych szkołach średnich ogólnokształcących.

Z mocą obowiązującą od II. półrocza roku szkolnego 1930/31, zatem od 1 lutego 1931 r., wprowadzam w szkołach średnich ogólnokształcących państwowych, miejskich i komunalnych następujące taksy:

1.	Taksa wstępna dla uczniów, wstępujących po raz pierwszy do państwowej, miejskiej względnie komunalnej szkoły średniej ogólnokształcącej . . .	3 zł.
2.	Taksa za egzamin wstępny do klasy pierwszej lub wyższej	10 „
3.	Taksa za egzamin wstępny z różnicy programów .	10 „
4.	Taksa za egzamin prywatny, zdawany w szkole średniej	10 „
5.	Taksa za egzamin dojrzałości w szkołach średnich ogólnokształcących	12 „
6.	Taksa za pełny egzamin dojrzałości dla eksternów	60 „
7.	Taksa za uzupełniający egzamin dojrzałości dla eksternów	15 „
8.	Taksa za wydanie duplikatu świadectwa rocznego lub półrocznego	5 „
9.	Taksa za wydanie duplikatu świadectwa dojrzałości	10 „
10.	Taksa administracyjna roczna	150 „

Z powyższych taks jedynie taksy, wymienione pod pozycją 8 i 9 stanowią dochód państwowy i winny być wpłacane przez zainteresowanych do Kas Skarbowych na rachunek Wydziału Oświecenia Publicznego do zarachowania na dochód § 14 działu 5 Cz. IV (Szkolnictwo Średnie Ogólnokształcące) budżetu Śląskiego.

Taksy wymienione w punktach 2, 3 i 4 rozdzielają dyrekcje szkół pomiędzy egzaminatorów, względnie członków komisyj egzaminacyjnych, jako wynagrodzenie za udział w komisjach. Na pobrane taksy dyrekcje wydają kwity ze specjalnego bloczka, opa-

trzone pieczęcią szkoły. Sumy poszczególne winny być wciągnięte na tę samą listę, na której są pokwitowania z podziału kwoty między egzaminatorów.

Taksy wymienione pod pozycjami 5, 6 i 7 za egzamin dojrzałości szkoły państwowe i niepaństwowe wpłacają do dyspozycji Wydziału Oświecenia Publicznego na fundusz specjalny „Taksa administracyjna" i przesyłają Wydziałowi Oświecenia Publicznego wykaz uczniów(enic) od których taksy te zostały pobrane, oraz dowód wpłacenia łącznej kwoty.

Taksy, wpłacone przez uczniów, zwrotowi zasadniczo nie podlegają. Wyjątkowo mogą być zwrócone taksy wymienione w punktach 5, 6 i 7 i to tylko w tym wypadku, gdy uczeń (ekstern) z powodu zasłabnięcia lub choroby, powstałej po wpłaceniu taksy, co winno być stwierdzone świadectwem lekarskiem, egzaminowi poddać się nie może, względnie po wpłaceniu taksy do egzaminu dopuszczony nie zostanie. Zwrotu taks dokonywuje Wydział Oświecenia Publicznego we własnym zakresie działania z funduszu specjalnego „Taksa administracyjna".

Dochód z taks wymienionych w punktach 1 i 10 wpłacają dyrekcje szkół państwowych do Głównej Kasy Skarbowej na fundusz specjalny „Taksa Administracyjna" i przesyłają Wydziałowi Oświecenia Publicznego dowód wpłacenia łącznej kwoty oraz szczegółowy wykaz uczniów, od których taksy zostały pobrane. Pobieranie opłat na fundusz gier i zabaw uskuteczniać należy dotychczasowym trybem.

Funduszu Specjalnego „Taksa Administracyjna" używać będzie Wydział Oświecenia Publicznego częściowo na pokrycie wydatków administracyjno-rzeczowych państwowych zakładów (40%), częściowo zaś na cele ogólne szkolnictwa średniego ogólnokształcącego (60%).

Taksa administracyjna w szkołach średnich ogólno-kształcących miejskich i komunalnych stanowi dochód gmin, utrzymujących szkoły średnie ogólnokształcące z tem ograniczeniem, że z kwoty tej przypada do dyspozycji dyrekcji zakładu 20.— zł od uiszczających pełną opłatę, względnie 10 zł od uiszczających połowę opłaty na urądzenie pracowni szkolnych, zakupno przyborów do gier i zabaw itp. Na ten sam cel przeznaczają Dyrekcje szkół miejskich i komunalnych taksę wstępną wymienioną w pkt. 1.

Unormowana niniejszem rozporządzeniem taksa administracyjna winna być przez uczniów wpłacana w dwóch równych ratach półrocznych z początkiem danego półrocza, jednak najpóźniej do końca drugiego miesiąca tego półrocza. Uczniowie, którzy uzyskali zwolnienie od tej taksy w jednem półroczu, korzystają ze zwolnienia i w następnem półroczu szkolnem, o ile istnieją warunki, od których zależy zwolnienie. Zwolnienie obowiązuje na przeciąg roku szkolnego. Od uczniów, którzy przed ostatecznym terminem płatności taksy występują ze szkoły, można nie żądać opłacenia taksy.

Do uiszczenia taks obowiązani są zasadniczo wszyscy uczniowie (eksterni). Zwolnień można udzielać jedynie od taksy za egzamin dojrzałości eksternów i od taksy administracyjnej.

Ze zwolnień od taksy administracyjnej mogą korzystać:

a) dzieci rodziców niezamożnych, oraz dzieci czynnych funkcjonarjuszów państwowych, komunalnych i wojskowych zawodowych, pobierających ze Skarbu Państwa, Skarbu Śląskiego albo Kas Komunalnych uposażenie służbowe, względnie wynagrodzenie, o ile nie jest wiadome, że posiadają znaczniejszy majątek. W tym wypadku płacą połowę taksy administracyjnej,

b) w wypadkach zupełnego ubóstwa w całości, jednak w granicach 10% ogółu uczniów całej szkoły, przyczem w pierwszym rzędzie uwzględniać należy dzieci niezamożnych inwalidów wojennych i Powstańców Śląskich. W wyjątkowych wypadkach Śląska Rada Wojewódzka może na podstawie wniosku Rady Pedagogicznej podwyższyć w danym zakładzie procent całkowitych zwolnień od taksy administracyjnej.

Od taksy za pełny egzamin dojrzałości eksternów mogą być zwolnieni w połowie kandydaci zupełnie niezamożni oraz dzieci czynnych funkcjonarjuszów państwowych, komunalnych i wojskowych zawodowych, a także i sami funkcjonarjusze państwowi, komunalni i wojskowi zawodowi. Całkowicie zwolnieni od tej taksy mogą być wyjątkowo kandydaci zupełnie ubodzy i to w granicach 10% wszystkich kandydatów, dopuszczonych do egzaminu, przyczem analogicznie do punktu b) poprzedniego ustępu pierwszeństwo mieć winni dzieci niezamożnych Powstańców Śląskich i inwalidów wojennych oraz niezamożni Powstańcy Śląscy i inwalidzi wojenni.

Określonych wyżej zwolnień od taksy administracyjnej udzielają co półrocze Rady Pedagogiczne szkół, stosownie do stanu majątkowego rodziców uczniom(icom), którzy pilnością i postępami w nauce na to zasługują. Rady pedagogiczne winny przy zwolnieniach od taks rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołami pozostaje, nadto jej pilność i postępy w nauce. Zwolnienia od taksy administracyjnej należy odmówić uczniom (icom) bez względu na to, czy są dziećmi funkcjonarjuszów państwowych, komunalnych i wojskowych zawodowych, którzy nie wykazują należytych postepów w nauce i zachowaniu, a Rada Pedagogiczna doszła do przekonania, że nie są to objawy przejściowe, ale zasadnicze cechy ujemne inteligencji, lub charakteru. Opieka domowa ucznia może odwołać się od decyzji Rady Pedagogicznej w wypadku odmówienia zwolnienia do Wydziału Oświecenia Publicznego, który rozstrzyga ostatecznie. Od taksy za egzamin dojrzałości eksternów zwalnia Wydział Oświecenia Publicznego.

Zwolnienie od taksy administracyjnej następuje z końcem drugiego miesiąca po rozpoczęciu roku, względnie 2 półrocza szkol-

nego na skutek podania wniesionego do dyrekcji szkoły przez rodziców, lub opiekę domową ucznia w terminie najdalej miesięcznym po rozpoczęciu roku, wzgl. 2 półrocza. Do podania należy dołączyć stosowne zaświadczenie o stanie majątkowym.

Funkcjonarjusze państwowi, komunalni i wojskowi zawodowi nie składają podań o zwolnienie od taksy. Dyrekcja może jednak żądać od nich w razie wątpliwości przedstawienia zaświadczenia o stanie majątkowym, lub formalnego zaświadczenia, że interesowany jest funkcjonarjuszem państwowym.

Uczniowie(ice), nie zwolnieni od taksy administracyjnej, obowiązani są wpłacić tę taksę bezzwłocznie po zakomunikowaniu im odnośnych decyzji Rady Pedagogicznej, najpóźniej jednak do końca 3-go miesiąca danego półrocza pod rygorem niedopuszczenia do dalszych zajęć szkolnych.

Kontrolę nad należytem pobieraniem taks od uczniów, względnie rozdziałem i przekazywaniem taksy administracyjnej, wykonuje w stosunku do wszystkich szkół średnich państwowych niezależnie od organów kontroli państwowej Wydział Oświecenia Publicznego.

Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc wszystkie dotychczasowe rozporządzenia, dotyczące niniejszem rozporządzeniem objętych taks szkolnych w szkołach średnich ogólnokształcących prócz punktu 4 rozporządzenia Wojewody Śląskiego z dnia 13 sierpnia 1926 r. (Dz. Urz. W. O. P. Nr. 8 z 1926 r. poz. 160) oraz rozp. z dnia 5 października 1926 r. (Dz. Urz. W. O. P. Nr. 10, poz. 207).

W o j e w o d a:

Dr. Grażyński.

2.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.
L: O. P. I-3743 Katowice, 3 stycznia 1931 r.

W sprawie zaliczenia lat pracy nauczycielkom rzemiosł i gospodarstwa.

Ministerstwo W. R. i O .P. reskryptem z dnia 4 grudnia 1930 r. Nr. III. A. 9530/30 wyjaśnia, iż w myśl postanowień zarządzenia z dnia 23. kwietnia 1929 r. Nr. III. A. 3366/29, w sprawie zaliczania lat pracy nauczycielskiej nauczycielkom rzemiosł i gospodarstwa, zaszeregowanym za zgodą Ministra według art. 50, ust. 5., ustawy uposażeniowej z dnia 9. X. 1923 r. należy tym nauczycielkom zaliczać przy wymiarze uposażenia również lata pracy instruktorskiej, ze względu na postanowienie ust. 4, art. 1 ustawy z dn. 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmie-

niu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 47, poz. 462).

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz,**
Naczelnik Wydziału.

3.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego

L.: O. P. I-127. Katowice, dnia 12. stycznia 1931 r.

W sprawie prowadzenia ksiąg inwentarza.

Ministerstwo W. R. i O. P. reskryptem z dnia 17. grudnia 1930 r. Nr. I. R-12834/30 wyjaśnia, że w wypadkach, gdy rubryki 3, 4 i 6 księgi inwentarza, prowadzonej w/g Przepisów Najwyższej Izby Kontroli z dnia 21/V-1920 r. Nr. 4339, są niewypełnione, a obecni kierownicy urzędów i szkół oraz personel nie mogą udzielić miarodajnych informacyj o pochodzeniu posiadanych przedmiotów, wszelkie zaś próby utrzymania odpowiednich wyjaśnień od poprzedników nie dały rezultatu, powoływać należy komisje, które ustalą protokólarnie fakt istnienia przedmiotów tudzież ich wartość.

W skład Komisji powinien wchodzić jako przewodniczący zwierzchnik urzędu, lub jego zastępca, dwóch członków z pośród personelu urzędu oraz zaproszony rzeczoznawca. W razie szczupłości personelu urzędu należy do Komisji zaprosić przedstawiciela miejscowej władzy skarbowej.

Urzędy nadmienią w rubrykach 3, 4 i 6 o niemożności ustalenia pochodzenia przedmiotów z powołaniem się na datę i Nr. protokółu Komisji w rubryce zaś 5-ej wpiszą wartość przedmiotów w/g protokółu, przytaczając podstawę tego zapisu w rubryce „uwagi".

Ponadto Ministerstwo wyjaśnia, że w wypadku przejmowania inwentarza szkół upaństwowionych wartość tego ostatniego należy określać komisyjnie i na podstawie odnośnych protokółów uwidaczniać w księdze inwentarza.

Wszelkie protokóły komisyjne, tyczące inwentarza, mają być przechowywane przy księgach inwentarza.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz**
Naczelnik Wydziału.

4.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego
L.: O. P. - I - 3843. Katowice, dnia 3. stycznia 1931 r.

OKÓLNIK

Do
Państwowych i Prywatnych Seminarjów nauczycielskich w Województwie Śląskiem.

W sprawie przyjmowania absolwentów IV kursu prywatnego seminarjum nauczycielskiego z niepełnemi prawami na V kurs takichże seminarjów.

W związku z postanowieniami § 41 Regulaminu przyjmowania uczniów do państwowych seminarjów nauczycielskich (Dz. Urz. W. O. P. z roku 1926, nr. 7, poz. 125) Ministerstwo W. R. i O. P. reskryptem z dnia 16. grudnia 1930 r. Nr. II-27432/30 upoważniło Kuratorja (W. O. P.) do zezwalania w godnych uwzględnienia wypadkach (np. zwinięcie prywatnego seminarjum, przeniesienie się rodziców ucznia względnie uczenicy do miejscowości, w której znajduje się tylko seminarjum z niepełnemi prawami itp.) na przyjmowanie na V kurs prywatnego seminarjum nauczycielskiego z niepełnemi prawami absolwentów (tek) IV kursu seminarjów nauczycielskich, z takiemi samemi prawami.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz** m. p.
Naczelnik Wydziału.

5.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego
L.: O. P. - III - 1043. Katowice, dnia 12. stycznia 1931 r.

Do
Dyrekcyj Szkół średnich ogólnokształcących państwowych, miejskich, komunalnych i prywatnych w Województwie Śląskiem

w sprawie rejonów wizytacyjnych szkół średnich ogólnokształcących.

Na podstawie okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27. maja 1930 r. Nr. II-11413/30 Wydział Oświecenia Publicznego tworzy terytorjalne rejony wizytacyjne, celem umożliwienia gruntowniejszego poznania przez wizytującego nietylko samych szkół, ale stosunków i potrzeb społecznych i kulturalnych całego rejonu, jakoteż celem ułatwienia organizacji ośrodków pracy (ognisk metodycznych) kontaktu nauczycieli i dyrekcyj.

W myśl tych zasad Śląski Okręg Szkolny dzieli się na rejon północny, środkowy i południony.

1. Kierownictwo ogólne szkolnictwa średniego ogólnokształcącego pozostaje w rękach wizytatora dra E. Farnika który sprawować będzie nadto bezpośrednio opiekę nad Gimnazjum państwowem w Katowicach, Gimnazjum państwowem klasycznem i Gimnazjum państwowem matem.-przyrodniczem w Cieszynie.
2. Zakłady w rejonie środkowym obejmie wizytator Władysław Miedniak, a to: Gimnazjum państw. klasyczne, Gimnazjum państwowe matem.-przyrodnicze i Gimnazjum miejskie w Królewskiej-Hucie, Gimnazjum miejskie męskie i Gimnazjum miejskie żeńskie w Katowicach. Gimn. państwowe i Gimn. miejskie w Mysłowicach.
3. Zakłady w rejonie północnym obejmie wizytator Wincenty Ogrodziński, a to: Gimnazjum państwowe w Lublińcu, Gimnazjum państwowe męskie i Gimnazjum państwowe żeńskie w Tarnowskich-Górach, Gimnazjum Komunalne w Szarleju, Gimnazjum komunalne męskie i żeńskie w Siemianowicach, Gimnazjum komunalne w Rożdzieniu i prywatne wyższe szkoły mniejszościowe w Tarnowskich-Górach (męską i żeńską), Lipinach, Siemianowicach, Nowej Wsi, Mikołowie, w Pszczynie i Rybniku.
4. Zakłady w rejonie południowym obejmie p. o. wizytator dyrektor Edward Czernichowski, a to: Gimnazjum Państwowe polskie i Gimnazjum państwowe niemieckie w Bielsku, Gimnazjum państwowe i Gimnazjum miejskie w Pszczynie, Gimnazjum komunalne w Żorach, Gimnazjum państwowe i Gimnazjum prywatne SS. Urszulanek w Rybniku, Gimnazjum państw. i Gimnazjum komunalne w Mikołowie, Gimnazjum komunalne w Rudzie i Gimnazjum komunalne w Nowym Bytomiu.

Podział niniejszy obowiązuje z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Wydziału Oświecenia Publicznego.

Za Wojewodę:
(—) Dr. Ręgorowicz.
Naczelnik Wydziału.

6.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.

L.: O. P.—II—10692. Katowice, dnia 22 grudnia 1930 r.

W sprawie zmian w rejonach wizytacyjnych szkół powszechnych.

Zmieniając częściowo zarządzenie z dnia 27. lutego 1929 r. L.: O. P. I - 4136 (Dz. Urz. W. O. P. Nr. 2 poz. 31) powierzam z dniem 1. stycznia 1931 r. nadzór pedagogiczny nad szkołami powszechnemi, jak następuje:

1. Wizytatorowi **Igielskiemu** — nad szkołami powszechnemi i wydziałowemi w okręgach szkolnych Katowice I. i Katowice II.

2. Wizytatorowi **Pawłowi Pszczółce** — nad szkołami powszechnemi i wydziałowemi w powiecie bielskim i cieszyńskim, oraz w okręgach szkoln. Pszczyna I, Pszczyna II i Katowice IV.

3. Wizytatorowi **Janowi Żemełce** — nad szkołami powszechnemi w okręgach szkolnych: Rybnik I, Rybnik II, Rybnik III, Lubliniec i Tarnowskie-Góry.

4. P. o. Wizytatorowi **Janowi Mangoldowi** — nad szkołami powszechnemi w okręgach szkolnych: Świętochłowice I, Świętochłowice II, Katowice III i Królewska-Huta.

5. Kierownictwo Oddziału II-go oraz nadzór pedagogiczny nad seminarjami nauczycielskiemi pozostają bez zmian.

Za Wojewodę:
Dr. Ręgorowicz m. p.
Naczelnik Wydziału:

7.

Ruch służbowy.

Szkolnictwo powszechne.

Przeniesieni pp.:

Stańkówna Antonina z Nowej Wsi do Sem. w Nowej Wsi. Moc Paweł z Nowych Hajduk do Król.-Huty, Halfar Franciszek z Imielina do Murcck. Cieślar Jan z Nowej Wsi do Król.-Huty. Majdakówna Wiktorja z Chebzia do Świętochłowic. Młynkówna Jadwiga z Kat. Hałdy do Katowic, Statkiewiczówna Emma z Katowic do Kat. Hałdy. Borgowiec Alojzy z Kochcic do Rybnika I. Śpiewakówna Wanda z Kalet do Nowych Hajduk.

Zwolnieni pp.:

Felicja Suchanowa z Cabanów z Woźnik z dniem 31. I. 1931 r. z powodu zawarcia związku małż. Wanda Klonowa z Spisaków z Lubomii z dn. 31. I. 1931 r. z powodu zawarcia małż. Franciszka Galiszowa z Pająków z Gogołowej z dn. 31. I. 1931 r. z powodu zawarcia związku małż. Marja Leszczyńska z Pająków z Wełnowca z dn. 31. I. 1931 r. z powodu zawarcia związku małż. Marja Kumorowa z Pasińskich z Goleszowa z dn. 31. XII. 1930 r. z powodu zawarcia związku małż. Antonina Slanowa z Piotrowskich z Orzesza z dn. 31. I. 1931 r. z powodu zawarcia związku małż. Elżbieta Blahutowa z Chlebików z Ligoty z dn. 31. I. 1931 r. z powodu zaw. związku małż. Anna Śliwińska z Szostaków z Bełsznicy z dn. 31. I. 1931 r. z powodu zaw. związku małż. Anna Pytlowa w Majków z Goczałkowic z dn. 31. I. 1931 r. z powodu zaw. związku małż. Agnieszka Liszkowa z Gołysów z Rept Starych z dn. 31. I. 1931 r. z powodu zaw. zwiazku małż. Helena Wojewodzicowa z Lenów z Mysłowic z dn. 31. I. 1931 r. z powodu zawarcia zw. małż. Jadwiga Koszyńska z Pawlasów z Szopienic z dn. 31. I. 1931 r. z powodu zawarcia

związku małż. Zofja Wilkoszowa z Zydroniów z Janów z dn. 31. I. 1931 z powodu zawarcia związku małż. Marja Radoniowa z Weczerów z Nikiszowca z dn. 31. I. 1931 r. z powodu zawarcia związku małż. Marja Zmudzka z Kwaszyców z Bierunia Starego z dn. 31. I. 1931r. z powodu zawarcia związku małż. Zofia Migdałowa z Chwałków z Czuchowa z dn. 31. I. 1931 r. z powodu zaw. związku małż. Genowefa Szeliska z Szewców z Rybnika z dn. 31. I. 1931 r. z powodu zawarcia zw. małż. Elżbieta Luboszowa z Lasków z Knurowa z dn. 31. I. 1931 r. z powodu zawarcia zw. małż. Antonina Krysło z Hołotów z Mikołowa z dn. 31. I. 1931 r. z powodu zawarcia zw. małż. Karczewski Stanisław z Katowic szk. wydz. z dn. 31. XII. 1930 r., art. 73. Branny Jan z Rybnika z dn. 31. VII. 1930 r. na własną prośbę. Tomalanka Teresa z Podlesia z dn. 31. I. 1931 r., art. 69 i 71. Hirkawski Roman z Podlesia z dn. 31. I. 1931 r. art. 69 i 71. Przybilla Paweł z Nakła z dn. 31. I. 1931 r., art. 69 i 71.

Przeniesieni w stan spoczynku pp.:

Gregeracka Marja z Łazisk Górnych z dn. 31. I. 1931 r. Wikłacz Stanisław z Woli z dn. 30. IX. 1930 r. Pawlikowa Marja z Rybnika z dn. 31. I. 1931 r. Kwasucka Katarzyna z Siemianowic z dn. 31. I. 1931 r.

Zmarli:

Cieślik Józef, kierownik szk. w Katowicach dnia 28. XII. 1930 r. Obrączanka Aniela w Rudzie Śl. w październiku 1930 r. Wierzbicka Helena w Żorach dnia 28. listopada 1930 r.

Wojewoda Śląski w porozumieniu z Śląską Radą Wojewódzką zamianował po myśli art. 3. ust. z dnia 19. października 1927 r. w przedmiocie stosunków służbowych nauczycieli w Województwie Śląskiem (Dz. U. Śl. Nr. 22, poz. 40 ex 1927) członków **Okręgowej Komisji Dyscyplinarnej dla nauczycieli** na następne trzechlecie w Województwie Śląskiem w następującym składzie:

I. Członkowie, nie będący nauczycielami:

1. Dr. Ernest Farnik, wizytator W. O. P.
2. Kazimierz Horoszkiewicz, generał b. dowódca Dywizji Śląskiej.
3. Ks. Dr. Emil Szramek, proboszcz w Katowicach.
4. Stanisław Ficowski, emeryt. pułkownik, Mysłowice.
5. Władysław Igielski, wizytator W. O. P.
6. Paweł Pszczółka, wizytator W. O. P.
7. Dr. Franciszek Juras, referendarz Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.
8. Tadeusz Ruebenbauer, referendarz Śl. Urzędu Wojewódzkiego.
9. Dr. Stefan Jaśkiewicz, referendarz Śl. Urzędu Wojewódzkiego.
10. Dr. Juljan Kulczyński, referendarz Śl. Urzędu Wojewódzkiego.

II. 24 członków w myśl ust. 2 art. 87 z pośród stałych nauczycieli szkół, istniejących na obszarze Okręgu Szkolnego, a mianowicie:

a) 8 z pośród nauczycieli szkół podległych bezpośrednio inspektorom szkolnym:

1. Stanisław Rzeszowski, kierownik szk. specjalnej, Katowice,
2. Szczepan Trembaczewski, kierownik szkoły powszechnej, Murcki,

3. Marja Własakowa, nauczycielka szkoły I-szej, Mysłowice.
4. Jerzy Kisiel, rektor szkoły I-szej, Królewska-Huta,
5. Aleksander Rzeszótko, nauczyciel szkoły wydz. męskiej, Katowice.
6. Edward Jarosz, nauczyciel szk. pow. im. Konarskiego, Siemianowice,
7. Roman Mazanek, nauczyciel szk. specjalnej, Królewska-Huta,
8. Józef Skoczek, nauczyciel szk. powsz. II-giej, Świętochłowice.

Zastępcy:

1. Władysław Górnikiewicz, kier. szk. im. K. Miarki, Katowice-Dąb,
2. Wincenty Jegliński, kierownik szkoły w Kamieniu,
3. Madeja Józef, nauczyciel szkoły wydziałowej w Katowicach,
4. Franciszek Janocha, nauczyciel szkoły specjalnej w Katowicach,

b) 8 z pośród nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących:

1. Józef Grzybowski, dyrektor gimnazjum w Tarnowskich Górach,
2. Ks. Robert Josiński, nauczyciel gimnazjum państw. w Katowicach,
3. Dr. Eugenjusz Trzaska, nauczyciel gimn. państw. w Katowicach,
4. Jan Wałach, nauczyciel gimn. państw. w Cieszynie.
5. Irena Wojciechowska, dyrektorka miej. gimn. żeńsk. w Katowicach,
6. Franciszek Popiołek, dyrektor gimn. państw. w Katowicach,
7. Adam Tyran, dyrektor gimn. komun. w Szarleju,
8. Stanisław Warcholik, dyrektor gimn. matem.-przyr. w Król.-Hucie.

c) 4 z pośród nauczycieli zakładów kształcenia nauczycieli:

1. Stefan Chciuk, dyrektor państw. seminarjum naucz. w Mysłowicach,
2. Andrzej Każdoń, nauczyciel państw. seminarjum naucz. w Bobrku,
3. Józef Syska, dyrektor państw. seminarjum naucz. w Tarn.-Górach,
4. Józef Gonet, naucz. państw. sem. naucz. w Mysłowicach,

d) 4 z pośród nauczycieli szkół zawodowych:

1. Inż. Jerzy Stonawski, dyrektor państw. szkoły przemysł. w Bielsku,
2. Ludwik Fabiańczyk, dyrektor państw. szkoły handlowej w Cieszynie,
3. Inż. Antoni Rożnowski, nauczyciel Śl. Zakł. Techn. w Katowicach,
4. Konstanty Miściuk, nauczyciel Śl. Zakładów Techn. w Katowicach.

8.

ORGANIZACJA SZKÓŁ.

Wykaz prywatnych zakładów kształcenia nauczycieli

z prawami zakładów państwowych w r. szk. 1930/31 w Województwie Śląskiem (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. 1930 Nr. 12 poz. 195).

1. **Bielsko** — pryw. seminarjum nauczycielskie żeńskie Ubogich SS. Szkolnych de Notre Dame — niepełne prawa.
2. **Bielsko** — pryw. seminarjum nauczycielskie koedukacyjne ewangel. pełne prawa.

Za zgodą Ministerstwa W. R. i O. P. wyrażoną w piśmie z dnia 13. listopada 1930 r. Nr. II-25887/30 Wydział Oświecenia Publicznego zniósł 1-no klasową publiczną szkołę powszechną w Czułowie-Fabryce,

w powiecie pszczyńskim. Dzieci tej szkoły przydzielono do 4-ro klasowej szkoły powszechnej w Czułowie Wsi.

Wydział Oświecenia Publicznego przyznał od dnia 1-go września 1930 r. szkole powszechnej I. w Tarnowskich-Górach 17 etatów nauczycielskich, systemizując ją równocześnie jako 8-klasową z 9 oddziałami równoległemi, a szkole powszechnej II. tej samej miejscowości 18 etatów, systemizując ją jako 8-klasową z 10 równoległemi oddziałami.

Śląski Urząd Wojewódzki w porozumieniu ze Śląską Radą Wojewódzką podniósł stopień organizacyjny następujących szkół powszechnych z ważnością od dnia 1-go września 1930 r.:

1. 5-klasowej publicznej szkoły powszechnej żeńskiej z niem. językiem wykładowym w Bielsku na 6-klasową. (L.: O. P. II-6492/2/30).
2. 5-kl. publ. szkoły powszechnej męskiej I. z niemieckim językiem wykładowym w Bielsku na 6-klasową (L: O. P. II-10301/1/30).
3. 5-kl. publ. szkoły powszechnej męskiej II. z niemieckim językiem wykładowym w Bielsku na 6-klasową. (L: O. P. II-10300/1/30).
4. 6-kl. publ. szkoły powszechnej IV. w Czechowicach na 7-klasową. (L. O. P. II-10569/1).
5. 5-kl. publ. szkoły powszechnej w Chybiu na 6-klasową. (L: O. P. II-10571/1).
6. 5-kl. publ. szkoły powszechnej w Mnichu na 6-klasową. (L. O. P. II-10570/1/30).
7. 3-kl. publ. szkoły powszechnej w Zabrzegu na 5-klasową.

9.

KONKURSY.

Wydział Oświecenia Publicznego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego podaje do wiadomości, że w Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w **Bobrku przy Cieszynie** jest wolna posada.

nauczyciela muzyki i śpiewu.

O powyższe stanowisko mogą ubiegać się osoby posiadające przepisane kwalifikacje zawodowe.

Podania zaopatrzone w potrzebne dokumenty należy wnosić drogą służbową do Wydziału Oświecenia Publicznego do dnia 15. lutego 1931 r.

Rada Szkolna Powiatowa w **Cieszynie** rozpisuje niniejszem konkurs na następujące posady:

1. kierownika szkoły 2-klasowej w Dzięgielowie,
2. kierownika szkoły 2-klasowej w Krasnej,
3. kierownika szkoły 2-klasowej w Pogorzu.

Do podań, które przesyłać należy do 6 tygodni od daty niniejszego Dziennika Urzędowego W. O. P. w drodze służbowej do Rad Szkolnych

Miejscowych w tych gminach, załączyć należy dowód uzdolnienia do udzielania nauki religji pod 2 i 3 katolickiej, pod 1 ewangelickiej.

Konkurs na posadę kierownika 4-klasowej szkoły w **Pruchnej** ogłoszony w Dz. Urz. W. O. P. Nr. 11 z 1930 r. — zmienia się o tyle, że podania należy wnosić do Rady Szkolnej Miejscowej w Pruchnej z dołączeniem dowodu **uzdolnienia do udzielania nauki religji** katolickiej.

Z powyższych względów przedłuża się termin wnoszenia podań o dalsze 4 tygodnie.

Konkurs na stanowisko kierownika 5-klas. szkoły powszechnej w Zawadzie, powiatu rybnickiego, ogłoszony w Nr. 10 Dziennika Urzędowego, unieważnia się.

10.

KOMUNIKATY.

Kursy metodyczne dla nauczycieli szkół średnich ogólnokształcącycych.

I. Kurs historyczny.

W dniach od 15 do 20-go grudnia 1930 r. odbył się w Katowicach zorganizowany przez Wydział Oświecenia Publicznego, w myśl powziętych przez Ministerstwo W. R. i O. P. zamierzeń, metodyczny kurs dla nauczycieli historji szkół średnich-ogólnokształcących tut. okręgu szkolnego. Kurs zaszczycił swą obecnością i uczestniczył przez pierwsze dwa dni p. Włodzimierz Gałecki, wizytator ministerjalny. Na otwarcie kursu przybył również p. Dr. L. Ręgorowicz, naczelnik W. O. P. a zagaił otwarcie kursu i prowadził następnie p. Dr. E. Farnik, zast. naczelnika W. O. P., wizytator okręgowy.

Celem powyższego kursu było omówienie kwestji ujednostajnienia metod nauczania historji na ziemiach Rzeczypospolitej. Program kursu obejmował referaty oraz dyskusję z dziedziny psychologji pedagogicznej, dydaktyki przedmiotu, zagadnień regionalnych. I tak: p. Br. Brycki, dyrektor gimnazjum w Łodzi na temat: „Psychologja młodzieży w wieku od 10—18 lat", p. Dr. Adam Kłodziński, prof. z Krakowa „Dydaktyka historji na tle wzorów państw zachodnich", p. Franciszek Popiołek, dyrektor gimnazjum w Cieszynie i p. Stanisław Warcholik, dyrektor gimnazjum w Król.-Hucie „Zagadnienia regjonalizmu w nauczaniu historji", pani Dr. Halina Mrozowska, instruktorka Min. W. R. i O. P. na temat „Moment wychowawczy w nauczaniu historji", „Pomoce naukowe przy nauczaniu historji" i „Uwagi o stosowaniu programu ministerjalnego." Prof. U. W. Dr. M. Handelsman zaznajomił słuchaczy z pracami ostatnich lat, dot. feodalizmu i rozwoju idei narodowościowej w 19. wieku.

Oprócz wspomnianych referatów przeprowadzono w czasie trwania kursu cały szereg lekcyj pokazowych, celem zademonstrowania praktycz-

nego rozwiązywania zagadnień metodycznych, poruszonych w odpowiednich referatach. Lekcja w kl. I-ej państw. gimnazjum w Katowicach była podstawą do omówienia nauczania historji na stopniu niższym, w klasie IV-tej miejskiego gimnazjum męskiego w Katowicach do wykazania dodatnich i ujemnych stron metody heurystycznej, w klasie V-tej miejsk. gimnazjum żeńskiego w Katowicach (2 godz.) jako wzór posługiwania się tekstami źródłowemi, w kl. VI. miejskiego gimnazjum żeńskiego w Król.-Hucie (2 godz.), lekcja podała warunki posługiwania się materjałem illustracyjnym w klasach wyższych, w klasie VIII-ej państw. gimnazjum klasycznego w Król.-Hucie miała za cel przedstawić naukę o Polsce Współczesnej w związku z nauką względnie z powtarzaniem materjałów historycznych.

Udział w dyskusji nad referatami a zwłaszcza nad odbytemi lekcjami był duży i stał na należytym poziomie. Tłumaczy się to doborem tematów, budzących żywe zainteresowanie jak i specjalnie dobrze zorganizowanemi lekcjami praktycznemi. W dyskusji kierowanej przez p. Dr. Halinę Mrozowską ustaliły się następujące poglądy na nauczanie historji przy dzisiejszym stanie wiedzy metodycznej i dydaktycznej jak niemniej nie wszędzie jeszcze dostatecznych środkach pomocy naukowych: **Przy nauczaniu historji można stosować umiejętnie i metodę wykładową i heurystyczną, zależnie od materjału lekcyjnego, należy posługiwać się jak najwięcej pomocami naukowemi w postaci map, obrazów, rysunków, zabytków archeologicznych, numizmatycznych itp. w klasach niższych, w których metoda wykładowa może mieć pewne ograniczone zastosowanie przy równoczesnem stosowaniu metody heurystycznej. W klasach wyższych należy posługiwać się — lecz umiarkowanie i w sposób bardzo umiejętny — tekstami źródłowemi, zwłaszcza w klasie V i VI-ej, nie należy również zapominać o innych pomocach naukowych przedewszystkiem mapach i lekturze historycznej. W związku z brakiem odpowiednich wydawnictw lektury historycznej dla młodzieży należy zachęcić nauczycieli do opracowywania z wybranych dzieł historycznych poszczególnych części, mających oprócz wartości naukowych, wartość literacko-estetyczną. Nauka o Polsce Współczesnej w klasie VIII-ej winna być prowadzona w związku organicznym z materjałem historycznym. Należy zwracać uwagę przy poszczególnych lekcjach na zagadnienia regjonalistyczne jak i zagadnienia współczesne, wiążące się organicznie z omawianemi faktami historycznemi, w sposób omówiony w czasie dyskusji na kursie.**

Zamknął kurs zastępca naczelnika W. O. P. wizytator okręgowy Dr. E. Farnik, stwierdzając, że kurs spełnił całkowicie swoje zadanie, wnosząc po żywem zainteresowaniu i pilnej frekwencji wszystkich uczestników kursu. Uczestnicy kursu w zakończeniu dali szczery wyraz wdzięczności dla pani Dr. Haliny Mrozowskiej, instruktorki Min. W. R. i O. P., która przez swój zapał, entuzjazm i poświęcenie niewątpliwie przyczyniła się w dużej mierze do wytworzenia nadzwyczaj miłej atmosfery w czasie trwania kursu.

Kasa im. Mianowskiego
Instytut popierania Nauki
Warszawa — Pałac Staszica.

Warszawa, dnia 24. X. 1930 r.

Komitet Zarządzający Kasą im. Mianowskiego podaje do wiadomości, że z zapisu doktora Karola Kobrzyńca są do podziału na rok szk. 1931/32 fundusze stypendjalne dla uczniów i uczennic średnich szkół (zakładów) naukowych.

Zgłoszenia przyjmowane będą w biurze Kasy (Pałac Staszica) do dnia 31. sierpnia 1931 roku, z dołączeniem świadectw szkolnych z postępem w naukach i świadectwa niezamożności.

Pierwszeństwo w otrzymaniu stypendjów, w myśl testamentu, mieć będą potomkowie Józefa syna Antoniego Kwiatkowskiego i Ksawerego syna Feliksa Bielawskiego.

Śląski Urząd Wojewódzki
Wydział Oświecenia Publicznego.

L: O. P. - I - 3727.

Katowice, dnia 3. stycznia 1931 r.

W sprawie stypendjum z zapisu Dr. Karola Kobrzyńca.

W myśl reskryptu Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 2-go grudnia 1930 r. Nr. II-25568/30 — Wydział Oświecenia Publicznego poleca ogłosić powyższy komunikat, nadesłany przez Kasę im. Mianowskiego w szkołach średnich ogólnokształcących, w zakładach kształcenia nauczycieli oraz w szkołach zawodowych.

Za Wojewodę:
(—) **Dr. Ręgorowicz**
Naczelnik Wydziału.

W sprawie wydawnictwa miesięcznika „Notre Pologne".

„Towarzystwo Les Amis de la Pologne" przystąpiło do wydawnictwa miesięcznika dla młodzieży francuskiej p. t. „Notre Pologne".

Z polecenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 9. grudnia 1930 r. Nr. I. S. 68/30. Wydział Oświecenia Publicznego zwraca na to czasopismo uwagę Dyrekcyj Szkół Średnich Ogólnokształcących i Seminarjów Nauczycielskich, a to z tego względu, że czasopismo „Notre Pologne" może znakomicie przyczynić się do nawiązania stosunków przyjacielskich między młodzieżą szkolną polską a francuską.

Niska cena prenumeraty (5 franków francuskich rocznie) udostępnia zaprenumerowanie miesięcznika „Notre Pologne" zarówno przez bibljoteki szkolne, jak i przez poszczególnych uczniów szkół, a w drodze opracowania artykułów o Polsce lub przesyłania redakcji „Notre Pologne" materjałów i odpowiednich fotografij młodzież polska może przyczynić się do rozwoju czasopisma i właściwego propagowania rzeczy polskich we Francji.

W sprawach redakcyjnych i administracyjnych należy zwracać się pod następującym adresem:

Rédaction et administration „Les amis de la Pologne" -- 16 Rue de l'Abbé de l'Epée, Paris (5).

11.

Ogłoszenie Wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

I.

Najwyższy Trybunał Administracyjny.

L. Rej. 2119/21.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Najwyższy Trybunał Administracyjny

w składzie: Przewodniczący Prezes Kopczyński i Sędziowie: Kinel, Chrzczonowicz przy udziale członka Sekretarjatu Prawniczego Strzembosza, jako protokólanta, w sprawie ze skargi Ks. dr. Jana Twardowskiego na orzeczenie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 2-go kwietna 1928 r. Nr. II-983/28 w przedmiocie emerytury, po przeprowadzonej dnia 20 września 1930 r. rozprawie, a to po wysłuchaniu sprawozdania sędziego-referenta, jakoteż wywodów zastępcy skarżącego adwokata D-ra Józefa Sarapaty, zastępcy władzy pozwanej radcy ministerjalnego Dr. Zygmunta Kwiatkowskiego i zastępcy interesowanego Ministerstwa Skarbu referendarza Bronisława Wolanina **uchyla zaskarżone orzeczenie jako niezgodne z ustawą i zarządza zwrot wniesionej opłaty skarżącemu.**

Powody.

Zarządzeniem z dnia 1 czerwca 1923 r. Nr. 3090/D. II/23 Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przeniosło z dniem 1 czerwca 1923 r. Ks. Jana Twardowskiego, nauczyciela gimnazjum państwowego imienia Św. Jana Kantego w Poznaniu (polonistę) na równorzędną posadę do gimnazjum państwowego w Nakle, gdzie w dwuch klasach z powodu braku nauczyciela nie były udzielane lekcje języka polskiego. Uważając zarządzenie powyższe za krzywdzące i za niezasłużoną karę, Ks. Twardowski w podaniach z dnia 29 lipca i 25 sierpnia 1923 r. prosił o przeprowadzenie w jego sprawie dochodzenia dyscyplinarnego. Takie jednak dochodzenie nie było przeprowadzone, lecz pismem z dnia 23 listopada 1923 r. Nr. G. 7476/23 Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego wezwało Ks. Twardowskiego ponownie do objęcia obowiązków służbowych w Nakle z zagrożeniem, że nie zastosowanie się do wezwania w ciągu 4 tygodni będzie uważane za samowolne wypowiedzenie posłuszeństwa służbowego. Ponieważ i do tego wezwania Ks. Twardowski nie zastosował się, zamieszkując w Krakowie, przeto zarządzeniem z dnia 24 kwietnia 1924 r. Nr. 1951/D. II Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwolniło z dniem 31 października 1923 r. Ks. Twardowskiego ze służby państwowej.

Zarządzenia tego Ks. Twardowski nie zaskarżył we właściwym czasie do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, natomiast w poda-

niu z dnia 12 czerwca 1924 r. wniósł do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego protest, pozostawiony bez uwzględnienia orzeczeniem z dnia 10 października 1924 r. Nr. 6116/II/24. Wtedy Ks. Twardowski zwrócił się z prośbą o przyznanie uposażenia emerytalnego do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego, które decyzją z dnia 17 listopada 1924 r. Nr. II. 5783/27 prośby tej nie uwzględniło, ponieważ do niego wobec przytoczonych okoliczności faktycznych nie mają zastosowania ani art. 9, ani też art. 98 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. Od tej decyzji Ks. Twardowski odwołał się do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, które orzeczeniem z dnia 2 kwietnia 1928 r. Nr. II. 983/28 odwołania jego nie uwzględniło. Na powyższe orzeczenie Ks. Twardowski wniósł skargę do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Rozpatrując skargę Ks. Twardowskiego, Najwyższy Trybunał Administracyjny uznał co następuje:

Jak to już wielokrotnie Najwyższy Trybunał Administracyjny wyjaśnił, a w szczególności w wyrokach w sprawach Jarmużyńskiego L. Rej. 408/24, Łuczyńskiego L. Rej. 494/25 i wielu innych, tylko wydalenie ze służby, pociąga za sobą utratę praw emerytalnych, samo zwolnienie ze służby, chociażby zawinione takich skutków za sobą nie pociąga.

Wydalenie zaś ze służby w myśl przepisów, które obowiązywały w b. dzielnicy pruskiej w chwili zwolnienia Ks. Twardowskiego ze służby, a mianowicie w myśl § 11 pruskiej ustawy dyscyplinarnej z dnia 21 lipca 1852 r. mogło być zarządzone względem urzędników stałych tylko w drodze formalnego postępowania dyscyplinarnego, tylko urzędnicy, wymienieni w § 83 powyższej ustawy, mogli być wydaleni ze służby bez takiego postępowania. Akta nie stwierdzają, by Ks. Twardowski był urzędnikiem tego rodzaju. Aczkolwiek przeto Ks. Twardowski, nie przyjmując obowiązków polonisty w gimnazjum w Nakle mógł być za nieposłuszeństwo względem zarządzeń władzy przełożonej pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej, a nawet wydalony w ten sposób ze służby, jednakże władza pozwana tego nie uczyniła, a przeciwnie, jak wynika z zarządzenia z dnia 24 kwietnia 1924 r. L. 1951/D. II., zwolniła go tylko ze służby. Proste zaś zwolnienie ze służby nie może być uważane za równoznaczne z wydaleniem ze służby. Również aczkolwiek w myśl art. 68 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli Dz. Ust. R. P. poz. 462/1928, samowolne uchylenie się od służby w ciągu 4 tygodni, o ile nie zostanie przez władze uznane za usprawiedliwione, uważa się za dobrowolne wystąpienie ze służby, pociągające za sobą utratę wszelkich praw, wynikających ze stosunku służbowego, niemniej jednak wobec zwolnienia ze służby Ks. Twardowskiego przed wejściem w życie tej ustawy, powyższy przepis nie może mieć do niego zastosowania, władza zaś pozwana nie wskazuje żadnego przepisu ustawodawstwa szkolnego obowiązującego na obszarze Kuratorjum Poznańskiego w chwili zwolnienia ze służby Ks. Twardowskiego, któryby go automatycznie pozbawiał uposażenia emerytalnego z powodu samowolnego uchylenia się od służby. Samo zaś „tylko zwolnienie ze służby" nawet na mocy powyższej ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach

służbowych nauczycieli (art. 35) jeszcze nie pozbawia zwolnionego nauczyciela praw emerytalnych. Co się tyczy twierdzenia władzy pozwanej o niemożności zastosowania do skarżącego jakiegokolwiek przepisu ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. poz. 46, 1924 r.), to naruszenie przez władzę pozwaną przy zwolnieniu skarżącego ze służby przepisów ustaw obowiązujących nie może być tłómaczone na jego niekorzyść i wobec tego zwolnienie jego ze służby winno być uważane za analogiczne ze zwolnieniem, przewidzianym w art. 98 powyższej ustawy emerytalnej.

Z tych wszystkich powodów Najwyższy Trybunał Administracyjny uchylił zaskarżone orzeczenie jako niezgodne z ustawą.

Zarządzenie o zwrocie wniesionej opłaty opiera się na art. 26 ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym (Dz. Ust. poz. 400 z roku 1926).

Warszawa, dnia 20 września 1930 r.

Podpisy: (—) Kopczyński, (—) Kinel, (—) Chrzczonowicz.

II.

Najwyższy Trybunał Administracyjny
L. Rej. 4633/28.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Najwyższy Trybunał Administracyjny

w składzie: Przewodniczący Prezes Kopczyński i Sędziowie: Zwoliński, Idźkowski, przy udziale członka Sekretarjatu Prawniczego Strzembosza jako protokólanta, w sprawie ze skargi Świątkowskiego na orzeczenie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 12. października 1928 r. L. IV. G. W. 10160/28 w przedmiocie emerytury, po przeprowadzonej dnia 16 września 1930 r. rozprawie, a to po wysłuchaniu sprawozdania sędziego-referenta, jakoteż wywodów zastępcy skarżącego adwokata Dr. Józefa Sarapaty, zastępcy władzy pozwanej radcy ministerjalnego Dr. Adama Soleckiego i zastępcy interesowanego Ministerstwa Skarbu radcy ministerjalnego Gustawa Piotrowskiego, **uchyla zaskarżone orzeczenie z powodu wadliwego postępowania a zarazem zarządza zwrot wniesionej opłaty skarżącemu.**

Powody.

Wedle zaświadczenia Dyrektora Archiwum Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 25 października 1920 r. L. 292 Marceli Świątkowski od roku 1902 pełnił służbę, jako stróż gmachu Uniwersytetu Warszawskiego z pensją roczną 150 rb. wraz z dodatkami, do lipca 1915 r., a następnie w dalszym ciągu od 15. listopada 1915 r. Komisja Weryfikacyjna przy pomienionem Ministerstwie uchwałą z 28 listopada 1921 r. zaliczyła mu do dodatku za wysługę lat z czasu służby jego w b. państwie zaborczem i polskiem 15 lat i 7 miesięcy, a Ministerstwo pismem z 4 stycznia 1922 r. Nr. 10507 -IV/21 poleciło Rektoratowi Uniwersytetu Warszawskiego wyasygnowanie mu powyższego dodatku.

Po wejściu w życie ustawy uposażeniowej z 9 października 1923 r. poz. 924 Dz. Ust. ustalono wykazem obliczenia uposażenia Świątkowskiego, że ostatnio posiadany 3 stopień płacy trzymał on w trybie nominacji z daty 1. lipca 1920 r. wobec czego przyznano mu uposażenie grupy XV szczebla c) oznaczając termin posunięcia do szczebla d) na dzień 1. lipca 1926 r.

Rektor Uniwersytetu decyzją z 25 stycznia 1925 r. Nr. 711 zwolnił Świątkowskiego z dniem 1. lutego 1925 r. z zajmowanej posady na zasadzie art. 116 ustawy z 17 lutego 1922 r. poz. 264 Dz. Ust. w związku z rozporządzeniem pomienionego Ministerstwa z 12 grudnia 1924 r. Nr. 12699-IV/24, atoli wobec zawarcia przez niego z zastępcą Rektora kontraktu najmu usług w dniu 26 stycznia 1925 r. zatrzymano go na służbie jako dozorcę gmachu Uniwersytetu z poborami XV grupy uposażeni szczebla a) wraz z dodatkiem.

W charakterze pracownika kontraktowego zatrudniony był Świątkowski aż do dnia 1 maja 1928 r., z którym to dniem dekretem Rektora Uniwersytetu z 20 kwietnia 1928 r. L. 3425 zamianowany został stałym dozorcą XV stopnia służbowego w Uniwersytecie z zastrzeżeniem postanowień art. 116 ostatnio zacytowanej ustawy.

Komisja Lekarska przy Komisarjacie Rządu na miasto st. Warszawę stwierdziła w dniu 4 maja 1928 r. u Świątkowskiego: miażdżycę naczyń zwyrodnieniem mięśnia sercowego, rozedmę płuc, przewlekły nieżyt oskrzeli i drżenie starcze orzekając iż choroby te, nabyte bez jego własnej winy po wstąpieniu do służby, czynią go trwale niezdolnym do jakiejkolwiek służby, a zarazem powodują u niego utratę zdolności do pracy zarobkowej 100%.

W związku z powyższem orzeczeniem Komisji Lekarskiej Rektor decyzją z dnia 8 sierpnia 1928 r. L. 8132 przeniósł Świątkowskiego z dniem 1. września 1928 r. w trwały stan spoczynku, a w zawiadomieniu o tem zakomunikował mu równocześnie, iż w sprawie przyznania mu uposażenia emerytalnego za 26 lat służby, wystąpił z wnioskiem do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Ministerstwo w załatwieniu owego wniosku orzeczeniem z dnia 12 października 1928 r. L. IV. S. W. 10160/28 z powołaniem się na art. 97 ustawy z 11 grudnia 1923 r. poz. 46/24 Dz. Ust. odmówiło zgody na zaliczenie Świątkowskiemu do wysługi emerytalnej czasu jego pracy zawodowej, przyjętej przez Komisję Weryfikacyjną, ponieważ w b. państwie rosyjskiem służył on jako stróż Uniwersytetu z wolnego najmu, czyli kontraktowy, i w tym samym charakterze był przyjęty przez Państwo Polskie, nie otrzymawszy zaś nominacji na stałe nie miał prawa, jako pracownik kontraktowy, do dodatku za wysługę lat w czasie obowiązującej ustawy uposażeniowej z 13 lipca 1920 r.

Najwyższy Trybunał Administracyjny, rozpoznając skargę pomienionego na powyższe orzeczenie Ministerstwa streszczającą się przedewszystkiem w zarzutach wadliwości postępowania, oraz odpowiedź na nią władzy pozwanej, rozważył co następuje:

Jak już z treści zaskarżonego orzeczenia okazuje się, pozwana władza nie załatwiła wniosku Rektora Uniwersytetu Warszawskiego o

przyznanie skarżącemu uposażenia emerytalnego, ograniczając się jedynie do odmowy zaliczenia mu wysługi emerytalnej w ramach art. 97 ustawy z 11 grudnia 1923 r. poz. 46/24 Dz. Ust. czasu jego pracy zawodowej, przyjętej przez Komisję Weryfikacyjną i zaznaczając w motywach, że skarżący w b. państwie rosyjskiem służył jako stróż Uniwersytetu z wolnego najmu, czyli kontraktowy, i w tym samym charakterze przyjęty był przez Państwo Polskie, nie otrzymawszy nominacji na stałe.

Tego rodzaju ujęcie sprawy przez pozwaną władzę przedstawia się nietylko jako naruszenie ze szkodą skarżącego form postępowania administracyjnego, nakazujących — zgodnie z ogólną jego zasadą — załatwienie całkowite zgłoszonego do władzy wniosku, ale nadto wskazuje na to, że pozwana władza przyjęła stan faktyczny sprawy sprzecznie z aktami, pomijając fakt, iż wedle aktów skarżący conajmniej od 1. lipca 1920 r. jako daty nominacji do 3 stopnia płacy aż do chwili zwolnienia go na zasadzie art. 116 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. poz. 164 Dz. Ust. ze służby z dniem 1. lutego 1925 r. i przeniesienia na kontrakt, a następnie od 1 maja 1928 r. jako daty zamianowania go stałym dozorcą w XV stopniu służbowym, winien być uważany za funkcjonarjusza państwowego, mianowanego na stałe w rozumieniu art. 1 ustawy z 11 grudnia 1923 r. poz. 46/24, i z tego stanowiska winno być zapatrywanie jego roszczenia o zaopatrzenie emerytalne, w związku z wynikami orzeczenia Komisji Lekarskiej. Przy tem zauważyć też należy, że art. 10 pomienionej ustawy mówiąc o nieprzerwanej służbie ma na myśli wyłącznie tylko przerwę faktyczną a nie prawną i dlatego służba kontraktowa skarżącego w czasie od 1 lutego 1925 r. do końca kwietnia 1928 r. pełniona w tym samym dziale administracji państwowej między pierwszem, a drugim okresem jego służby w charakterze funkcjonarjusza państwowego, mianowanego na stałe nie może uwładzać jego prawom emerytalnym z tytułu stałej służby państwowej w obu tych okresach.

W tych warunkach Najwyższy Trybunał Administracyjny dopatrując się w zaskarżonem orzeczeniu pozwanej władzy istotnej wadliwości postępowania, uchylił je z tego powodu na zasadzie art. 19 ust. 1 ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym poz. 400/26 Dz. Ust. a temsamem odpadła już potrzeba merytorycznego rozpatrzenia dalszych zarzutów skargi.

Postanowienie w przedmiocie zwrotu wniesionej opłaty od skargi skarżącemu opiera się na przepisie art. 19 ust. 2 ostatnio powołanej ustawy.

Warszawa, dnia 16. września 1930 r.

Podpisy:: (—) Kopczyński, (—) Zwoliński, (—) Idźkowski.

12.

WYDAWNICTWA

Nadesłane książki i czasopisma:

Życie szkolne — miesięcznik poświęcony nauczycielskim konferencjom rejonowym i wogóle sprawom samokształcenia nauczycieli — Wło-

cławek — listopad-grudzień 1930 Nr. 11—12. Treść: 1. K. Bauszel, Zagadnienie wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego. 2. J. Trzeciak, O przymierze z dzieckiem. 3. G. Hecht, Szkoły dla dzieci szczególnie uzdolnionych. 4. St. W., Stosunek szkoły do prasy. 5. S. Racinowski, Zagadnienia rachunkowe dla oddz. I—III. 6. St. Nowaczyk, O średniowiecznem rycerstwie. 7. W. Piotrowski, Osnowa lekcji gimnastyki. 8. M. Zambrzycki, lekcja śpiewu w Oddz. I. 10. W. Nowicki, Nauka jęz. polskiego w szkole powszechnej (c. d.).

Neofilolog — Czasopismo Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego — Warszawa — październik, listopad, grudzień 1930 — zeszyt 4 — Treść: 1. S. Glixelli, Le Moyen Age dans quelques manuels d'hist. de la litterature franç. 2. Jakobiec J., Stosunek lektury podstawowej do uzupełniającej. 3. Deszcz M., Znaczenie teatru szkolnego w nauczaniu jęz. francuskiego. 4. J. Ippoldt, Maksymaliści i minimaliści w nauce jęz. obcych. 5. Z praktyki dla praktyki.

Bohdan Dyakowski. **Nasz las i jego mieszkańcy.** 63 rysunki i okładkę kolorową wykonał K. Mackiewicz. Wyd. piąte. 1931 r. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie. Cena w ozd. brosz. zł. 12,—, w opr. ozd. w płótno zł 17,—. „Nasz las" to książka dla czytelników każdego wieku. Odpowiednio do treści wydany został bardzo starannie i ozdobnie jako niemal luksusowy podarunek gwiazdkowy.

Autor z prawdziwą znajomością, a jednocześnie z wielkiem umiłowaniem opisuje las i jego życie w ciągu całego roku. Opis ten, zawarty w licznych rozdziałach, zawiera całokształt i wszystkie szczegóły życia lasu. A więc pisze autor o wszystkich gatunkach naszych drzew i krzewów, o ptactwie i zwierzynie leśnej, ich obyczajach i sposobie życia i t. d. Nie pomija najmniejszego ptaszka, najmniejszego owadu.

Książka ta stanowi prawdziwe vade mecum przyrodnicze, gdyż wiadomości w niej podane uwzględniają dokładnie wszystko, co wypowiedziała do dnia dzisiejszego nauka. Jednocześnie jednak posiada inna równie dużą wartość, zwłaszcza jeżeli chodzi o czytelników. „Nasz las" jest to książka pod każdym względem artystyczna. Opis naukowy ujął autor jak utwór literatury pięknej, stwarzając książkę, którą można nazwać poezją lasu. Treści opisowej potrafił wielokroć nadać formę wprost epiczną, formę malowniczą i barwną. Z pięknem treści harmonizują ilustracje. Nazwisko Mackiewicza jest już samo przez się rękojmią ich wartości.

Marja Buyno-Arctowa. **Kazia duża.** Powieść dla młodzieży. 45 rysunków i okładkę wykonała Wanda Romeykówna. Wyd. trzecie. Wyd. M. Arcta w Warszawie. 1931 r. Cena w opr. kart. zł 8,—.

Mała dziewczynka Kazia, „Dużą" zwana dla swego rozumu, wskutek ciężkich powikłań życiowych zostaje na pewien czas jedyną opiekunką rodzeństwa. W niedługim czasie, wskutek braku pieniędzy i choroby najmłodszego braciszka, znajduje się w bardzo przykrem położeniu. Doświadcza wielu przeciwności, boryka się z trudnościami, w końcu zdaje się, że wpadła w sytuację bez ratunku. Jednakże

los odwrócił się wreszcie i Kazia zaznaje szczęścia przy odzyskanej rodzinie.

Książka ta od pierwszego wydania cieszy się niezmienną poczytnością. Obecne trzecie wydanie zostało ozdobione pełnemi życia i ruchu ilustracjami Wandy Romeykówny.

Zwracamy uwagę, że powieści tego rodzaju są bardzo lubiane przez dzieci, a bohaterki podobne z charakteru do Kazi „Dużej" stają się prawdziwemi ulubienicami młodych czytelników.

Marja Buyno-Arctowa. **Wyspa mędrców.** Powieść. Z 118 rysunkami Ant. Gawińskiego. Str. 644. 1930 r. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie. Cz. III str. 148 z 25 rys., cz. IV. (str. 164 z 29 rys.). Cena każdej części w brosz. 4.50 zł.

Treścią powieści są przygody młodego Polaka, Bohdana, który dostał się w wir niezwykłych zdarzeń, pomiędzy dwie zwalczające się potęgi. Zdobywszy klucz do naczelnej zagadki. stał się punktem głównym, koło którego skupiły się wszystkie wysiłki wydarcia tajemnicy, niezbędnej dla potężnej, wyposażonej w udoskonalone urządzenia techniczne i nie przebierającej w środkach organizacji, na której czele stoi groźna, wprost fantasmagoryczna postać „Mistrza". Obok Bohdana bohaterami powieści są potężne indywidualności miljardera Borkinsa, dwóch uczonych polskich, „Człowieka o gorejących oczach". „Jegomości Wszystkowiedzącego", Eggi Borkins i wielu innych.

Terenem, na którym rozgrywa się akcja, jest wyspa Capri, Paryż, wieś polska, Częstochowa, Olsztyn i owa nieznana, zagadkowa „Wyspa Mędrców".

Powieść ta o szlachetnej, wysoce pedagogicznej tendencji jest skuteczną próbą walki ze złą, a tak pociągającą młode umysły, brukową literaturą kryminalną przez zastąpienie jej zdrową pożyteczną sensacją.

Or-Ot. **O Jasiu dręczycielu, o Józiu gapicielu, o Cesi cmokosi i poparzonej Zosi.** Z 29 rysunkami Antoniego Gawińskiego. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie. 1931 r. Cena w opr. kart. zł 3.—.

Książka ta z cyklu książek obrazkowych trzyzłotowych zawiera znany swojego czasu zbiór wierszowanych opowiadań o niegrzecznych dzieciach. Została jednak zupełnie zmieniona zarówno pod względem treści, jak i rysunków. Przedewszystkiem wszystkie opowiadania kończą się dobrze, a psotne dzieci wyzbywają się swych wad. Poza tem całkowicie został usunięty niepedagogiczny czynnik okrucieństwa, cechujący podobne wydawnictwa. Wiersz jest lekki, przystępny i łatwo wpada w ucho. Dwubarwne rysunki zostały świeżo wykonane przez A. Gawińskiego.

K. Spoczyński i Wł. Wyczałkowski, Fizyka do użytku szkół średnich, Tom III. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie 1930.

Cena nr. 1 . . . . zł 1,00
płatnych zaraz po otrzymaniu numeru.
Nr. konta czekowego P. K. O. 301 973

Redakcja Dz. U. W. O. P. mieści się w Wydziale Ośw. Publicz. Wojew. Śląskiego.

Cena ogłoszeń:
cała strona 50 zł, $^1/_2$ strony 25, $^1/_4$ strony 12 zł 50 gr

Administracja „Dziennika Urzędowego Wydz. Ośw. Publicznego", „Gazety Urzędowej" i „Dziennika Ustaw Śląskich" Katowice, Województwo.

Tłoczono w Drukarni Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego.